

Mál nr. 316/2010

**M
og
váttryggingafélagið X v/ ábyrgðartryggingar vinnuveitanda.**

Starfsmaður fékk yfir sig bensín þegar bensínbirgðatankur yfirfylltist við áfyllingu.

Gögn.

1. Málskot, móttakið 12.10.2010, ásamt fylgigögnum.
2. Bréf Varðar trygginga hf., dags 1.11.2010, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Þann 20.4.2009 var M að störfum fyrir vinnuveitanda sinn, V, við að dæla bensíni á birgðatank á tiltekinni bensínstöð V. Mun verkið vera unnið þannig að áfyllingarslanga er tengd frá eldsneytisflutningabifreiði birgðatankinn og afloftunarslanga jafnframt tengd frá birgðatanknum í flutningabifreiðina. Við áfyllinguna gerðist það að yfirfyllingarloki á áfyllingarröri virkaði ekki þannig dæling úr flutningabifreiðinni stöðvaðist ekki. Leiddi það til þess að birgðatankurinn yfirfylltist og bensín streymdi upp í afloftunarslönguna. Þegar M varð þessa var lokaði hann fyrir áfyllingarslönguna og fór niður í sérstakan tengibrunn og aftengdi afloftunarslönguna. Spýttist þá bensín úr afloftunarstút birgðatanksins og fékk M bensín yfir sig og inn um vit hans. Hlaut hann af því varanlegt líkamstjón sem hefur verið metið til 10% varanlegrar læknisfræðilegrar örorku.

Í handbók V eru verklagsreglur um vinnubrögð við áfyllingu birgðatanka frá flutningabíl. Þar er m.a. getið eftirfarandi atriða sem bifreiðastjóri skal huga að við undirbúning áfyllingar:

- Athuga stöðu í birgðageymi.
- Tengja áfyllingarbarka.
- Tengja barka fyrir gufusöfnun ef um bensín er að ræða.
- Þegar undirbúningi er lokið skal opna fyrir rennsli/dælingu úr bíl.
- Stöðugt skal fylgjast með áfyllingu svo geymar yfirfyllist ekki.

Í umsögn Vinnueftirlits ríkisins (VER) um slysið kemur fram að í verklagsreglum V um fyllingu á birgðatanka er fyrirskrifað að mæla skuli með sérstakri mælistöng, sem er stöðalbúnaður birgðatanka, hver mikið bensín er fyrir í tanknum. Þessi mæling á staðnum á að tryggja að rétt magn sé fyllt á og ekki sé hætt á yfirfyllingu hans. Að auki er yfirfyllingarloki á áfyllingarrörinu sem á að loka fyrir rennslið úr flutningabílnum áður en tankur yfirfyllist. Þá á að vera rými fyrir 2000 lítra í birgðatanknum. Við þær aðstæður á að vera hægt að tæma bensín sem er í áfyllingarslöngunni. Í umsögn VER kemur og framað yfirfyllingarloki af þeirri gerð sem var á áfyllingarrörinu hafi ekki reynst nægilega vel í birgðatönkum fyrir bensín og ekki virkað eins og til er ætlast. Mun þessum lokum verða skipt út hjá V og annar búnaður notaður til að koma í veg fyrir yfirfyllingu. Að áliti VER mátti mátti rekja orsök slyssins helst til eftirfarandi atriða:

- Yfirfyllingarloki virkaði ekki eins og til var ætlast.
- Ekki virtist hafa verið farið eftir verklagsreglum um að athuga magn bensíns í tanknum með mælistiku áður en áfylling hófst né fylgst með áfyllingunni.
- Birgðatankurinn hafi verið yfirfullur af bensíni og mögulega bensín í afloftunarslöngunni sem hafi þá aukið þrýsitng í tanknum.
- Ekki hafi verið fyrir hendi búnaður sem gerði mögulegt að tæma áfyllingarslöngu eða afloftunarslöngu.
- Mikið hvassviðri (rok) hafi mögulega aukið á dreifingu bensínsins þegar það streymdi út.

Í framhalldi af rannsókn VER á slysinu voru gefin fyrirmæli annars vegar um að gera skuli áhættumat fyrir öll störf í samræmi við lög og reglur og hins vegar að gera skuli tæknilegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að atvik eins og varð í umrætt sinn geti endurtekið sig.

M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu V hjá vátryggingafélaginu X. X hefur hafnað bótaskyldu á þeim forsendum að slysið verði ekki rakið til atvika sem V ber ábyrgð á.

Álit.

M vann við að dæla bensíni í birgðatank á bensínstöð hjá V. Yfirfyllingarloki virkaði ekki eins og til var ætlast og birgðatankurinn yfirfylltist auk þess sem bensín rann upp í afloftunarleiðslu sem tengd hafði verið á milli tanksins og flutningabifreiðar. Þegar M var kominn niður í tengibrunn og aftengdi afloftunarslönguna spýttist bensín yfir hann með afleiðingum sem áður hefur verið lýst. Bensín er hættulegur vökvi sökum þess hve eldfimur hann er og getur jafnframt verið skaðlegur eins og í tilviki því sem hér um ræðir. Er því afar brýnt að allur öryggisbúnaður sem kostur er á sé til staðar og virki sem skyldi.

Af gögnum málsins, og þá einkum umsögn VER um slysið, er ljóst að fyrirsvarsmenn V vissu að yfirfyllingarlokinn virkaði ekki alltaf eins og til var ætlast og til stóð að skipta út þeirri gerð loka sem hafði verið í notkun. Eins og málið liggur fyrir var það á ábyrgð V að látið var viðgangast að hafa hina gölluðu loka í notkun. Þá verður heldur ekki fram hjá því litið, sem fram kemur í umsögn VER, að ekki var fyrir hendi búnaður sem gerði mögulegt að tæma áfyllingaröslöngu eða afloftunarslöngu. Samkvæmt þessu virðast aðstæður hafa verið þær að M gat ekki komist hjá því að bensín spýttist úr afloftunarslöngunni þegar hann aftengdi hana. Skort á nauðsynlegum búnaði til að komast hjá slíku verður að vera á ábyrgð V. Samkvæmt því sem hér hefur verið rakið þykir nægilega í ljós leitt að slysið verður að nokkru leyti rakið til atvika sem V ber ábyrgð á. Á hinn bóginn verður heldur ekki fram hjá því litið að M fylgdist ekki nægilega með dælingunni í birgðatankinn og virðist ekki hafa mælt magn bensíns í tanknum áður en hann hóf dælingu í tankinn. Hann hefur því ekki farið eftir þeim verklagsreglum sem hann átti að þekkja og bar að fara eftir við dælinguna, en honum mátti vera gjörlla ljóst mikilvægi þess að farið skyldi að öllum verklagsreglum við verkið. Með þessu sýndi M talsvert gáleysi sem ber að virða honum til sakar. Að öllu virtu þykir rétt að líkamstjón M verði bætt að hálfu úr ábyrgðartryggingu V hjá X, en M beri tjón sitt sjálfur að hálfu vegna meðábyrgðar sinnar.

Niðurstaða.

Líkanmstjón M bætist að hálfu úr ábyrgðartryggingu V hjá X.

Reykjavík, 23. nóvember 2010.

Rúnar Guðmundsson hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.